

# NATIONAAL CONGRES BODEMDALING

## 10 JAAR OP KOERS!

09.00 - 10.00 uur **Inloop, ontvangst en kennismarkt** (Queenslounge, Atlantic Promenade)

10.00 - 12.00 uur **Plenaire programma**

Theaterzaal

- **Welkom en opening**  
Thomas van Zijl | Dagvoorzitter
- **Ontwikkelingen activiteiten Platform Slappe Bodem**  
Jesse Luijendijk | Voorzitter Platform Slappe Bodem
- **Jubileumeditie 10<sup>e</sup> Bodemdalingstijdschrift**  
Gilles Erkens | Onderzoeker Deltares en Universiteit Utrecht
- **Ontwikkelingen Bodemdaling in de Regio**  
Arne Weverling | Gedeputeerde Provincie Zuid-Holland,  
Chantal Zeegers | Wethouder Gemeente Rotterdam en  
Cor Habben Jansen | Hoogheemraad HH van Schieland en de Krimpenerwaard
- **Nationale ontwikkelingen bij ministeries IenW en VRO**  
Jaap Sloopmaker | Directeur-generaal Water en Bodem Ministerie IenW en  
Chris Kuijpers | Secretaris-generaal/directeur-generaal Volkshuisvesting en Bouwen
- **Agendering Lokaal en Nationaal**  
Gemeenteraadsverkiezingen 2026 en nieuwe Tweede Kamer en vorming coalitie
- **Cabaretier en improvisatieacteur Andries Tunru**  
neemt ons mee zijn blik van buiten naar binnen op Bodemdaling

12.00 - 13.00 uur **Netwerklunch en kennismarkt** (Queenslounge, Atlantic Promenade)

13.00 - 14.30 uur **Bestuurlijke kennissessie 'bestuurlijk handelen bij bodemdaling'**  
(Alleen op uitnodiging)

Tilbury

13.00 - 16.45 uur **Inhoudelijke subsessies**

13.00 - 14.00 uur **Ronde 1**

La Fontaine

- Klimaatkkoord, CO<sub>2</sub> 6 jaar onderzoek en veenweidegebieden in een verhelderend verhaal!
- Actualisatie factsheet lichtgewicht ophogetechnieken
- Handen ineen bij funderingsschade; De Olifant in de spotlight
- Uniform kader bodemdalingbestendige nieuwbouw: restzettingseis in de dop?

14.15 - 15.15 uur **Ronde 2**

La Fontaine

Trinidad

Odyssee

Theaterzaal

- Bodemdaling begrijpen en kansen voor innovatie benutten (LOSS & VIC/JUMP)
- Remt actief grondwaterpeilbeheer ook de bodemdaling in steden?
- Ondersteuning bij Funderingsaanpak
- Slimme financiering voor water en bodem in de woningbouw is mogelijk!

15.15 - 15.45 uur **Pauze en kennismarkt** (Queenslounge, Atlantic Promenade)

15.45 - 16.45 uur **Ronde 3**

La Fontaine

Trinidad

Odyssee

Theaterzaal

- Peilopzet via RO-instrumentarium
- Beheer de openbare ruimte met satelliet-data
- Gebiedsgerichte leeraanpak in Bloemhof Rotterdam
- We kunnen al zo veel, showcases en innovatie nieuwbouw op slappe bodem

16.45 - 18.00 uur **Kennismarkt, netwerken en borrelen**

**SLAPPE BODEM**  
sterke samenwerking

Kenniscentrum  
**Bodemdeling  
en Funderingen**

### Thema's

- Landelijk gebied
- Openbare ruimte & infrastructuur
- Funderingen & historische gebouwen
- Nieuwbouw

# THEMA'S

## Openbare ruimte & infrastructuur

Het betaalbaar houden van de openbare ruimte en de infrastructuur en verbeteren van de kwaliteit.



## Landelijk gebied

Het werken aan een nieuwe toekomst voor (het benutten van) het landelijk gebied bij het voorkomen en tegengaan van de gevolgen van bodemdaling.



## Funderingen & historische gebouwen

Een integrale aanpak bij funderingsherstel van woningen en historische gebouwen.



## Nieuwbouw

Het ontwikkelen van bodemdalingbestendige nieuwbouw in bestaande stedelijke gebieden en gebieden die bedoeld zijn voor toekomstige woningbouw of bedrijven.



# KENNISMARKT

## H&B Grondstoffen

H&B Grondstoffen is specialist in de inkoop, verwerking en levering van circulaire grondstoffen. Met slimme oplossingen geven zij reststromen een tweede leven en dragen ze bij aan een duurzame toekomst. Ze verbinden bedrijven met hoogwaardige, herbruikbare materialen voor een volledig circulaire keten.

## Sensar

Sensar ontwikkelt geavanceerde sensortechnologie voor monitoring en data-analyse. Ze maken complexe processen inzichtelijk en betrouwbaar door real-time meetoplossingen. Met hun systemen ondersteunen ze organisaties bij innovatie, veiligheid en efficiëntie.

## Bunnikgroep

Bunnikgroep ontwikkelt en realiseert duurzame buitenruimtes met innovatieve oplossingen in grond-, weg- en waterbouw. Zij combineren vakmanschap met circulaire en natuur-inclusieve toepassingen. Zo bouwen we samen aan een toekomstbestendige en leefbare omgeving.

## Rotim

Rotim levert duurzame en lichtgewicht funderings- en isolatiematerialen. Hun schuimglas wordt gemaakt van gerecycled glas en is volledig circulair. Zo combineren ze sterke prestaties met een minimale ecologische voetafdruk.

## KBF

Voor kennis over bodemdaling, funderingsproblematiek en -herstel is het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF) hét kennisplatform. Zij verzamelen, delen en ontwikkelen actuele kennis voor zowel professionals als gemeenten. Zo ondersteunt het KBF duurzame en toekomstbestendige oplossingen voor funderingsvraagstukken.

## KCAF

KCAF is het landelijk kenniscentrum voor funderingsproblematiek. Zij bieden onafhankelijke informatie, advies en onderzoek voor gemeenten, bewoners en professionals. Het doel: veilige, duurzame en toekomstbestendige funderingen in heel Nederland.

## De Joosten Groep

De Joosten Groep is betrokken bij bodemvraagstukken door middel van de ontwikkeling en implementatie van duurzame infrastructuur-oplossingen, zoals biologisch afbreekbaar geotextiel en regenwatersystemen die infiltratie in de bodem bevorderen. Deze initiatieven dragen bij aan het verminderen van bodemvervuiling en wateroverlast, en ondersteunen een duurzamer waterbeheer in Nederland.

## Easypath®

Easypath® ontwikkelt en levert innovatieve fietspaden van prefab betonplaten. Hun duurzame oplossingen zijn snel aan te leggen, onderhoudsarm en toekomstbestendig. Zo dragen zij bij aan veilige, comfortabele en circulaire infrastructuur.

## Mibau-Stema

Mibau-Stema Nederland is leverancier van duurzame en hoogwaardige bouwgrondstoffen voor infrastructuur en beton. Met innovatieve logistieke oplossingen zorgen zij voor een efficiënte en betrouwbare levering. Zo ondersteunen zij projecten die bijdragen aan een sterke en toekomstbestendige leefomgeving.

## Romfix

Romfix is specialist in funderingsherstel en innovatieve verankeringssystemen. Zij bieden duurzame oplossingen om gebouwen en infrastructuur veilig en stabiel te houden. Met hun expertise dragen zij bij aan toekomstbestendige en betrouwbare constructies.

## Van Dijk Maasland

Met 45 jaar ervaring in meer dan honderd projecten zijn zij multi specialist op slappe bodem. EPS, glasschuim, bims, schuimbeton, drainage technieken, onderheide constructies, ontvenen, paalmatrasmethodes en wipenfundaties is een greep uit de vele technieken waarmee Van Dijk Maasland ervaring heeft. Voor elk project maken zij een advies op maat waarbij de financiële, technische en duurzaamheidsaspecten van de verschillende oplossingen worden gewogen.

## Klimaatlim boeren op veen in het Groene Hart

Klimaatlim boeren op veen in het Groene Hart helpt boeren hun bedrijfsvoering aan te passen om veenbodems nat te houden en zo CO<sub>2</sub>-uitstoot te verminderen.

Ze testen en stimuleren nieuwe teelten en maatregelen die passen bij een hogere waterstand. Tegelijk zoeken ze naar manieren om landbouw, natuur en leefbaarheid in het veenweidegebied toekomstbestendig te combineren.

## SkyGeo

SkyGeo maker van remote sensing radar-producten zoals bodemdalingkaart.nl en leverancier van gemeentelijke en provinciale deformatiekaarten.



## RONDLEIDING DOOR EEN TOEKOMSTPERSPECTIEF

09.00 - 18.00 uur / Atlantic Promenade

Ontwerpbureaus VOIDS en Obscura en studenten van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst presenteren op de Atlantic Promenade de toekomst van steden op slappe bodem: hoe ziet de stad eruit als we water en bodem volledig centraal stellen?

3 Jaar aan ontwerpend onderzoek heeft geresulteerd in een rijke toolbox met ontwerpprincipes en concrete oplossingen voor de lange en korte termijn. Deze worden gepresenteerd aan de hand van 13 concrete maquettes en posters met toelichting.

## LET OP! ÉÉN TOELICHTINGSRONDE:

15.45 - 16.45 UUR, RONDE 3

Thijs de Boer (VOIDS), Jens Jorritsma (Obscura) en Paul Swagerman

In dit uur gaan we graag het gesprek aan, hoe we van deze dromen tot implementatie kunnen komen en daar kunnen we de input van de deelnemers van het congres goed bij gebruiken!

Klik op de logo's om de deelnemers aan de kennismarkt online te bezoeken:



# NATIONAAL CONGRES BODEMDALING

## 10 JAAR OP KOERS!

### SS ROTTERDAM

20 NOVEMBER 2025  
09.00 - 18.00 UUR

**SLAPPE BODEM**  
sterke samenwerking

Kenniscentrum  
**Bodemdeling  
en Funderingen**

### 13.00 - 14.00 SUBSESSIES RONDE 1

LANDELIJK GEBIED	LA FONTAINE
<b>Klimaatakkoord, CO<sub>2</sub> 6 jaar onderzoek en veenweidegebieden in een verhelderend verhaal!</b>	<i>Pui Mee Chan (STOWA/NOBV), Siem Jansen (Deltares) en Sven van Baren (WUR)</i> In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de CO <sub>2</sub> -uitstoot in Nederland omhoog moet. Voor veenweiden betekent dit: in 2030 jaarlijks 1,0 megaton minder broeikasgasuitstoot. De uitstoot uit veengebieden ontstaat door veenafbraak, wat ook bodemdaling kan veroorzaken. Sinds 2019 onderzoekt het NOBV hoe deze emissies ontstaan en welke maatregelen helpen om emissies en bodemdaling te beperken. In deze sessie delen we de bevindingen uit zes jaar meten. Wat weten we inmiddels over de effectiviteit van maatregelen in het veenweidegebied? Hoe sluiten deze inzichten aan bij internationale afspraken? En hoe gaan we hiermee verder? Daarover gaan we met elkaar in gesprek.

OPENBARE RUIMTE & INFRASTRUCTUUR	TRINIDAD
<b>Actualisatie factsheet lichtgewicht ophooptechnieken</b>	<i>Thijs Verhoeven (NETICS B.V.), Rick Gravesteyn (Rotim Steenbouw) en Bernd van den Berg (KBF)</i> Het duurzaam inrichten van de openbare ruimte op een zettingsgevoelige ondergrond blijft een uitdaging. De toenemende keuze aan lichtgewicht (ophoog)materialen en -technieken biedt daarbij echter uitkomst. De factsheet van KBF hierover is daarom recentelijk geactualiseerd en uitgebreid. In deze interactieve sessie delen we de nieuwe factsheet, vullen we aan waar nodig en bespreken we gelijk de toegankelijkheid!

FUNDERINGEN & HISTORISCHE GEBOUWEN	ODYSSEE
<b>Handen ineen bij funderingsschade; De Olifant in de spotlight</b>	<i>Thuy Do (ministerie VRO) en Kristel Lammers (Kwartiermaker Nationale aanpak funderingsproblematiek)</i> Steeds meer woningen in Nederland kampen met funderingsschade en zonder actie kan dit tot grote financiële en maatschappelijke gevolgen leiden. Wachten kan niet meer, we moeten samen aan de slag n.a.v. het ABDBTOPConsult advies 'De Olifant onder de kamer'. Het Rijk pakt hierbij de regie en werkt samen met de andere overheden en een brede coalitie uit de private sector aan een meerjarige aanpak om funderingsschade op te lossen. Een effectieve aanpak vraagt om actieve betrokkenheid van alle partners, eenieder levert vanuit eigen verantwoordelijkheid een bijdrage. Hoe ziet de meerjarige nationale aanpak funderingsproblematiek eruit en welke rol kun je daar zelf in spelen? Maak kennis met de kwartiermaker van de nationale aanpak funderingsproblematiek, Kristel Lammers.

NIEUWBOUW	THEATERZAAL
<b>Uniform kader bodemdalingbestendige nieuwbouw: restzettingseis in de dop?</b>	<i>Rik Heinen (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) en Robert van Cleef (KBF)</i> Tijdens de WoonTop van 11 december zijn afspraken gemaakt om de realisatie van nieuwe woningen te versnellen. Een van de gemaakte afspraken gaat over bodem en water. Kunnen er landelijke uniforme uitgangspunten geformuleerd worden voor alle nieuwbouwprojecten? Wat is hierbij mogelijk voor bodemdalingbestendige nieuwbouw? Op dit moment worden onderdelen van de landelijke maatlat verder uitgewerkt naar concept landelijke uniforme kaders voor nieuwbouwalocaties. Is dit de landelijke restzettingseis in de dop?

### 14.15 - 15.15 SUBSESSIES RONDE 2

LANDELIJK GEBIED	LA FONTAINE
<b>Bodemdaling begrijpen en kansen voor innovatie benutten (LOSS &amp; VIC/JUMP)</b>	<i>Esther Stouthamer (LOSS/ Universiteit Utrecht), Tim Selders (VIC/JUMP) en Bernardus Tiehatten (LOSS/ Ambient)</i> In deze sessie bespreken we hoe LOSS en VIC/JUMP elkaar kunnen versterken en samen de stap zetten van inzicht naar uitvoering. We duiken in de resultaten van LOSS, met onder andere vernieuwde modellen die grondwaterstanden koppelen aan (gewenste) bodemdaling. Vervolgens kijken we hoe VIC/JUMP deze inzichten kan inzetten om nieuwe ideeën te versnellen, alternatieve vormen van landgebruik te verkennen en rendabele verdienmodellen te ontwikkelen. Zo brengen we kennis en innovatie samen om echt beweging te creëren.

OPENBARE RUIMTE & INFRASTRUCTUUR	TRINIDAD
<b>Remt actief grondwaterpeilbeheer ook de bodemdaling in steden?</b>	<i>Max Schoenmakers (Gemeente Almere) en Maarten Kuiper (Aveco de Bondt en expert KBF)</i> Steden als Almere krijgen steeds vaker te maken met bodemdaling, oa. veroorzaakt door schommelende grondwaterstanden. In Almere onderzoeken we de invloed van slimme aanpassingen aan drains en hemelwaterriolen op het grondwaterpeil en bodemdaling. De eerste praktijkervaringen bieden waardevolle inzichten. Sluit aan bij deze sessie en ontdek hoe bestaande stedelijke infrastructuur slim kan worden ingezet voor klimaatadaptatie en ondergrondbeheer.

FUNDERINGEN & HISTORISCHE GEBOUWEN	ODYSSEE
<b>Ondersteuning bij Funderingsaanpak</b>	<i>Corné Nijburg (KBF), Frank van Lier (KCAF) en Henk Heikema van der Kloet (Elkien)</i> Vanuit de Nationale Aanpak Funderingsproblematiek werken KCAF, RVO en KBF samen om individuele huiseigenaren, woningcorporaties en gemeenten te ondersteunen. In deze sessie laten we zien welke ondersteunende middelen (Nationaal funderingsloket, kennis, innovaties en tools) en capaciteit (inzet van expertise voor lokale vraagstukken) al beschikbaar zijn en waar deze te vinden zijn. Graag gaan we ook met de deelnemers in deze sessie in op de behoefte aan eventueel aanvullende ondersteuning of specifieke vragen. We zullen het aanbod aan ondersteuning concreet maken aan de hand van de casussen van diverse gemeenten en woningcorporatie Elkien.

NIEUWBOUW	THEATERZAAL
<b>Slimme financiering voor water en bodem in de woningbouw is mogelijk!</b>	<i>Rik Heinen en Floris den Boer (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)</i> Nederland staat voor een grote woningbouwopgave. Overal in het land worden locaties gezocht en aangemerkt als gebieden om te verdichten met grote aantallen betaalbare woningen. Tegelijkertijd zorgt extremer weer en bodemdaling dat rekening houden met het water- en bodemsysteem meer dan ooit noodzakelijk is. Dit vraagt ook in een wereld van sluitende grondexploitaties om een passend antwoord. Het ministerie heeft gewerkt aan de vraag hoe overheden beter de financiële instrumenten kunnen gebruiken en mogelijk ook aanpassen om toekomstbestendige gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. Door dit nu verstandig te doen werken we aan een leefbaar Nederland voor nu en de toekomst.

### 15.45 - 16.45 SUBSESSIES RONDE 3

ATLANTIC PROMENADE: RONDLEIDING DOOR EEN TOEKOMSTPERSPECTIEF (zie Kennismarkt)

LANDELIJK GEBIED	LA FONTAINE
<b>Peilopzet via RO-instrumentarium</b>	<i>Els van Bon (UvW), Martijn van Gils (Universiteit Utrecht) en Marco Vroege (HHSK)</i> In het Veenplan eerste fase (2020-2025) is via de onderzoeksprogramma's NOBV en VIP-NL veel kennis opgedaan over broeikasgasuitstoot én de effectiviteit van vernattingsmaatregelen en een begin gemaakt met de uitvoering. We weten welke maatregelen bijdragen aan minder broeikasgasuitstoot en het tegengaan van bodemdaling, zoals slootpeilverhoging en toepassing van waterinfiltratiesystemen. De volgende stap is opschalen en doorpakken in de praktijk: wat is er nodig om waterschappen peilbesluiten te laten vaststellen die de melkveehouderij blijven faciliteren maar tegelijkertijd meer doen om bodemdaling, veenafbraak en uitstoot van broeikasgassen te remmen? Hoe kan inzet van het ruimtelijk instrument daarbij behulpzaam zijn? Begeleid door Els van Bon maken we met het proefschrift van Martijn van Gils over Bodemdaling en peilbeheer in veengebieden een diepe duik in deze problematiek. Aan de hand van de concrete casus natuurontwikkeling Krimpenwaard, toegelicht door Marco Vroege leren we wat er allemaal bij functieverandering en peilwijziging komt kijken. Met de zaal gaan we in gesprek hoe we deze ontwikkeling in het veengebied een impuls kunnen geven.

OPENBARE RUIMTE & INFRASTRUCTUUR	TRINIDAD
<b>Beheer de openbare ruimte met satelliet-data</b>	<i>Daan Molleman (SkyGeo), Ivo Visser (Stedin) en Reinier Oost (Sensar)</i> Stedin en SkyGeo presenteren hoe satelliet-data de meerjarige onderhoudsplanning voor ondergrondse infrastructuur ondersteunt. Dat levert een grote besparing op. Sensar presenteert de Dijktoets. Deze tool, die voor Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard is ontwikkeld, stuurt op basis van bodemdalingsgegevens het dijkversterkingsprogramma aan. Stel je vragen over deze en andere inspirerende toepassingen van satelliet (INSAR) data.

FUNDERINGEN & HISTORISCHE GEBOUWEN	ODYSSEE
<b>Gebiedsgerichte leeraanpak in Bloemhof Rotterdam</b>	<i>Hanke Haagsma, Tim Heijkoop en Frank Schutte (allen Gemeente Rotterdam)</i> Rotterdam is één van de zes gebieden uit de Nationale Aanpak Funderingsproblematiek met een gebiedsgerichte leeraanpak. De wijk Bloemhof kent veel woningen met funderingsproblemen ( <a href="http://www.rotterdam.nl/mijnbloemhof">www.rotterdam.nl/mijnbloemhof</a> ). Maar er speelt meer. De woningen zijn vaak oud, kennen achterstallig onderhoud en hebben een flinke verduurzamingsopgave. Ze hebben een opknopbeurt nodig. Ook in en onder de straat spelen opgaven. De riolering zakt weg en moet vervangen worden. In deze sessie gaan we kijken wat er allemaal samenkomt en wat dit betekent voor de eigenaren in de wijk.

NIEUWBOUW	THEATERZAAL
<b>We kunnen al zo veel, showcases en innovatie nieuwbouw op slappe bodem</b>	<i>Saskia Hommes (Waterprof) en Rienske Zegwaard (KBF)</i> Natuurlijk staan we voor een grote opgave als het gaat om het bouwen van woningen op slappe bodem. Innovatieve bouwwijzen worden niet altijd zomaar omarmd terwijl deze op slappe bodem soms de beste weg kunnen zijn. Tegelijkertijd kunnen we ook al heel veel. In Nederland hebben we drijvende woningen, amfibische woningen en talloze andere nieuwe bouwwijzen ontwikkeld. In deze parallelsessie wordt u meegenomen in wat er al kan en wat we in de toekomst verwachten.

### PLATTEGRONDEN

